

**Uchwała Nr XIV/122/2015
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia 27 listopada 2015 roku**

**w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Opatów
na lata 2016-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) Rada Miejska w Opatowie uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Opatów na lata 2016-2021, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

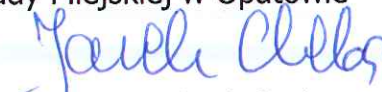
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Opatów.

§ 3

1. Uchwała podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w urzędzie Miasta i Gminy w Opatowie.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Opatowie

/mgr Jacek Cheba/

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIV/122/2015
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia 27 listopada 2015 r.

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY OPATÓW NA LATA
2016 – 2021**

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Opis sytuacji problemowej	6
III. Cele Programu Aktywności Lokalnej	10
IV. Kierunki działań	11
V. Adresaci Programu	11
VI. Metody wykorzystywane do realizacji Programu	11
VII. Przewidywane rezultaty	12
VIII. Realizatorzy	12
IX. Finansowanie Programu	13
X. Monitoring i ewaluacja.....	13

I. WSTĘP

Program Aktywności Lokalnej zwany dalej „PAL” określa kierunki działań w zakresie Aktywizacji Lokalnej mieszkańców Gminy Opatów, mające na celu wzmocnienie podmiotowości mieszkańców gminy oraz ich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnieniu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Przyjęte w Programie Aktywności lokalnej koncepcje są zgodnie z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych takich jak:

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. (M. P. z 2012 r. poz. 882) - **cel III.1** Integracja społeczna - „W obszarze łagodzenia ubóstwa i zwalczania wykluczenia społecznego konieczne staje się wzmocnienie instytucjonalne jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a także poprawa koordynacji różnych podmiotów zainteresowanych rozwiązaniem czy złagodzeniem takich kwestii społecznych jak ubóstwo i wykluczenie społeczne oraz **cel III.1.1.** Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym - „Reakcją państwa na wykluczenie i ubóstwo będzie przede wszystkim polityka nastawiona na wzrost zatrudnienia oraz poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych, w tym do wysokiej jakości edukacji, skutkująca zwiększeniem aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Państwo będzie także wspierało rozwój ekonomii społecznej, przede wszystkim poprzez odpowiednie instrumenty legislacyjne i finansowe.

2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. M. P. z 2013 r. poz. 640) – **cel szczegółowy 3:** Poprawa sytuacji osób i grup

zagrożonych wykluczeniem społecznym „(...) stworzenie systemu zapewniającego każdemu obywatelowi dostęp do usług publicznych, które pozwolą zmniejszyć lub wyeliminować deficyty, czy też dysfunkcje, wyrównać dysproporcje oraz umożliwią podjęcie pracy”.

3. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Nowy wymiar aktywnej integracji (przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. M. P. z 2014 r. poz. 787) **cel operacyjny 1** – zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu, **cel operacyjny 3** – rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem (...), **cel operacyjny 5** – zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.

4. Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne również z zapisami w programach lokalnych.

4.1. Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Opatów jest odpowiedzią na jeden z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Opatów przyjętej uchwałą Nr X/62/1992 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 30 czerwca 1999 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy „Stworzenie systemu doksztalcania i przekwalifikowania dla mieszkańców gminy, zadania: uruchomienie kursów dających możliwość przekwalifikowania się ludziom dorosłym, a w szczególności bezrobotnym – współpraca z Rejonowym Urzędem Pracy”.

Cele Programu Aktywności Lokalnej wpisują się w „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatów na lata 2007-2015 przyjętą Uchwałą Nr XLVI/338/2006 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 29 września 2006r. w której zakłada się m.in.: „1) zbudowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz bezrobotnych, jasne określenie zasad współpracy, 2) zatrudnianie bezrobotnych klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem wszystkich instrumentów aktywnego wychodzenia z bezrobocia tj. prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, staż, przygotowanie zawodowe itp., 3) wspieranie przedsiębiorczości jako warunek do powstawania nowych miejsc pracy”.

(Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatów na lata 2016 - 2021 w trakcie opracowywania).

Ponadto jest zgodny z:

- Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Opatów na lata 2013 – 2015 przyjętym Uchwałą Nr XXXVI/260/2013 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 20.03.2013r.

(Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Opatów na lata 2016 - 2018 w trakcie opracowywania).

- Programem współpracy Gminy Opatów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2015 roku przyjętym uchwałą Nr LIX/455/2014 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 27.10.2014 r.
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Gminie Opatów na lata 2013-2017 przyjętym Uchwałą Nr XXXI/227/2012 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 28.11.2012 roku.
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomani w Gminie Opatów na Lata 2013-2017 przyjętym Uchwałą Nr XXXI/225/2012 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 28.12.2012r.

W ramach Programu Aktywności Lokalnej Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie realizuje projekt systemowy pn. „ Małe kroki do sukcesu”, który w minionym okresie kierowany był w szczególności do osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym m. in. osób będących w zainteresowaniu ośrodka pomocy społecznej, osób bezrobotnych, niepełnosprawnych , matek samotnie wychowujących dzieci, rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo wychowawcze.

Jednym z celów „PAL” było zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich kompetencji społecznych i zawodowych tych właśnie osób. W latach 2008- 2015 udało się częściowo osiągnąć główny cel PAL, „prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym”, „zwiększenie aktywności mieszkańców”, „zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych, w szczególności w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy”.

Realizując cel zakładający przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu określonych grup społecznych, od 2008 r. OPS w Opatowie realizował szkolenia w ramach projektu „Małe kroki do sukcesu” współfinansowanego ze środków EFS, w których udział wzięło 108 osób w okresie 2008 – 2015. Projekt jest odpowiedzią na potrzebę klientów Ośrodka zgłaszaną w trakcie wywiadów środowiskowych, potrzebę zauważoną m. in. przez pracowników socjalnych.

Program Aktywności Lokalnej na lata 2016-2021 będzie częściowo kontynuacją już podjętych działań, ale zakładać będzie również nowe przedsięwzięcia zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Opatów.

Podstawą prawną Programu Aktywności lokalnej jest art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. Poz. 163 z późn. zm.)

II . OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

W diagnozie sytuacji problemowej oparto się na wskaźnikach zamieszczonych w poniższej tabeli z danymi ilościowymi uzyskanymi z Instytucji z terenu Miasta i Gminy Opatów.

X	Liczba mieszkańców gminy Opatów (bez osób czasowo zameldowanych)		Liczba mieszkańców gminy Opatów w wieku 60+ (bez osób czasowo zameldowanych)		Liczba osób bezrobotnych w gminie Opatów		Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS	Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu bezrobocia
2012	12.373		2.366		1.242		320 (895 osób w rodzinach)	212 (721 osób w rodzinach)
	K 6463	M 5910	K 1684	M 682	K 579	M 663		
2013	12.217		2.400		1216		329 (890 osób w rodzinach)	194 (678 osób w rodzinach)
	K 6372	M 5845	K 1713	M 687	K 552	M 664		
2014	12.062		2.307		1064		311 (834 osoby w rodzinach)	179 (587 osób w rodzinach)
	K 6294	M 5768	K 1643	M 664	K 460	M 604		

Teren Gminy Opatów jest regionem typowo rolniczym o niskim poziomie urbanizacji, niskich standardach poziomu życia spowodowany wysokim bezrobociem. Na terenie Miasta i Gminy Opatów na koniec 2014 r. zamieszkiwało 12.062 osób (dane referatu obywatelskiego UMiG Opatów). Na terenie powiatu w grupie 4990 bezrobotnych największą liczbę osób bezrobotnych wśród gmin z całego powiatu odnotowano w gminie Opatów co stanowi 21,32% wszystkich bezrobotnych powiatu. Dla porównania bezrobocia w innych gminach:

Baćkowice	Iwaniska	Ożarów	Sadowie	Lipnik	Tarłów	Wojciecho wice	Opatów
7,86%	16,95%	18,60%	6,49%	11,68%	9,98%	7,12%	21,32%

Na koniec 2014 r. teren gminny Opatów zamieszkiwało 1064 osoby bezrobotne w tym 460 kobiet (dane z PUP Opatów na dzień 31.VII.2015r.). Widoczny niewielki spadek bezrobocia przedstawiony w powyższej tabeli w ostatnich 3 latach w gminie spowodowany jest m.in. migracjami do innych krajów celem znalezienia pracy. Osoby pozostające bez pracy tym samym pozostające bez środków do życia oraz to liczniejszymi grupami trafiają do ops-ów. Na przestrzeni ostatnich 3 lat widać niewielkie wahania w ilości osób korzystających z pomocy finansowej OPS. "Utrzymywanie

się z zasiłków ops" w wielu rodzinach stało się wręcz zwyczajem przekazywanym z pokolenia na pokolenie (dziedziczenie biedy). Beneficjentów pomocy społecznej cechuje bierność w poszukiwaniu nowych możliwości poprawy swojej sytuacji oraz uzależnienie się od świadczeń socjalnych. Z danych OPS w Opatowie wynika, że z pomocy w 2014r. skorzystało 311 rodzin liczących 834 osoby. Dane sprawozdawcze wskazują że dominującym powodem ubiegania się o pomoc finansową jest bezrobocie. Uwzględniając zgłaszane przez osoby trudności w znalezieniu pracy, wynikające z braku kwalifikacji lub posiadanych kompetencji i kwalifikacji zawodowych, niezbędne jest kontynuowanie realizacji projektów w ramach Programu Aktywności Lokalnej z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji eliminujących bariery w procesie aktywizacji społeczno – zawodowej prowadzących do zmniejszenia ryzyka zjawiska wykluczenia społecznego w ramach współpracy z instytucjami działającymi na rzecz aktywizacji osób zagrożonych tym zjawiskiem. Duża liczba osób zamieszkujących na terenie Gminy Opatów to osoby starsze. Udział seniorów w populacji mieszkańców gminy Opatów na koniec 2014 roku wynosił 20,77% (dane referatu obywatelskiego UMiG Opatów). Proces starzenia się społeczeństwa jest zjawiskiem niepokojącym, wobec którego koniecznym staje się podejmowanie działań mających na celu wprowadzanie ułatwień poprzez tworzenie oferty ukierunkowanej na wsparcie seniorów. Zjawisku samotności niejednokrotnie towarzyszy mniejsza sprawność fizyczna, psychiczna, utrata pewnych umiejętności, zagrożenie niezależności. Samotność ludzi starszych, pojawia się pomimo obecności rodziny (dorosłych dzieci), doświadczenie niepotrzebności, niedostosowanie do nowych technologii, pośpiechu i zmian. Duża grupa seniorów nadal pragnie uczestniczyć w życiu społecznym i aktywnie spędzać wolny czas. Szansą na zmianę bierności osób starszych w wieku poprodukcyjnym, w szczególności 60+, jest powstanie w przyszłości Domu Dziennego Pobytu w ramach Programu „Senior – WIGOR”, w którym przewiduje się udostępnienie infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Ważną rolę w procesie aktywizacji społeczności lokalnej gminy Opatów pełnią organizacje pozarządowe, dla których rokrocznie przewiduje się zakres zadań przewidzianych do realizacji przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w Programach współpracy Gminy Opatów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. W 2014 r. Realizowane w tym trybie zadania obejmowały upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, organizację imprez krajoznawczych. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie ich realizacji odbywało się w formie przeprowadzenia otwartych konkursów ofert.

Obecnie alternatywą dla osób starszych w zakresie aktywizacji edukacyjnej, rękodzielniczej i sportowej jest funkcjonujący od maja 2011 r. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Opatowie z siedzibą w budynku Starostwa Powiatowego w Opatowie. Osoby uczęszczające na zajęcia mogą dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem oraz zdobywać nowe wiadomości w 4 sekcjach zainteresowań: kulturalno - literackiej, rękodzieła artystycznego, nordic walking oraz historii regionalnej. Dzięki dużemu zaangażowaniu uczestników Uniwersytet Trzeciego Wieku w Opatowie na stałe wpisał się w działalność społeczno – kulturalną gminy Opatów.

Na terenie gminy Opatów funkcjonuje 13 świetlic w sołectwach: (Jałowęsy, Jurkowice, Kornacice, Rosochy, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Karwów, Brzezie, Lipowa, Podole, Gojców, Strzyżowice, Kobylany) służących m.in. organizacji zebrań wiejskich, organizacji uroczystości, imprez okolicznościowych, kulturalnych, rozrywkowych i sportowych dla mieszkańców sołectwa oraz realizacji przedsięwzięć promujących sołectwo.

Gmina Opatów na swoim terenie posiada 6 Kół gospodyń wiejskich w miejscowościach: Oficjałów, Kobylanki, Jurkowice, Gojców, Rosochy, Strzyżowice. W swojej działalności koła gospodyń wiejskich w szczególności działają na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin, prowadzą działania na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet wiejskich, upowszechniają postęp w gospodarstwach domowych i w rolnictwie, dążą do poprawy ochrony zdrowia, dbają o rozwój przedsiębiorczości kobiet, kultywują kulturę ludową, w tym regionalną, wychowują młode pokolenie w duchu tolerancji, patriotyzmu i poszanowania tradycyjnych wartości.

Sołectwa gminy Opatów, w których znajdują się świetlice wiejskie oraz koła gospodyń wiejskich przedstawia poniższa mapa.:

● - świetlice wiejskie, X - koła gospodyń wiejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Referatu Rozwoju Gminy i Nadzoru Komunalnego UMIG Opatów oraz w ramach współpracy z Sołtysami wsi.

III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Celem Programu Aktywności Lokalnej jest aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca oraz uruchamianie na nowo zbiorowych strategii do pomagania ludziom w pomaganiu sobie samym. Program Aktywności Lokalnej kierowany jest w szczególności do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym są najbardziej narażone na utratę wiary we własne możliwości również z uwagi na wiek oraz stan zdrowia, szybko się zniechęcają, obawiają się zmian. Dlatego jednym z celów PAL będzie zwiększenie potencjału rozwojowego tych właśnie osób.

Cele Programu Aktywności Lokalnej są zgodne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatów na lata 2007-2015 przyjętą Uchwałą Nr XLVI/338/2006 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 29 września 2006r.

Cel główny: realizowanie polityki integracji społecznej, zależnej od inicjatyw mieszkańców poprzez aktywizowanie i integrowanie lokalnej społeczności Gminy Opatów ze szczególnym uwzględnieniem osób, grup i środowisk będących w procesie wykluczenia społecznego lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Rozwój osobistych umiejętności, zdolności i poziomu wiedzy umożliwiający wszechstronny rozwój człowieka niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, ekonomicznej i zawodowej.
2. Wspieranie społecznej, edukacyjnej i charytatywnej aktywności środowiska lokalnego ze szczególnym uwzględnieniem grup marginalizowanych i osób starszych w szczególności w wieku 60+.
3. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia – w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych.
4. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Podejmowanie inicjatyw w partnerstwie z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy Opatów.
3. Wdrażanie programów i projektów o charakterze środowiskowym i integracyjnym.
4. Promowanie i wspieranie lokalnych liderów i inicjatyw lokalnych.
5. Inicjowanie lokalnych akcji i wydarzeń.
6. Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowym.
7. Wspieranie rozwoju wolontariatu, grup wsparcia, samopomocy.
8. Aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym - promocja działań wspierających więzi pokoleniowe.
9. Promowanie zasad pomocniczości, partycypacji i postaw humanitarnych.
10. Innych, wynikających z aktualnych potrzeb i zgodnych z celami programu.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program kierowany jest do mieszkańców Gminy Opatów w tym:

1. członków społeczności lokalnej, czyli osób mieszkających na pewnej przestrzeni obejmującej obszar, osiedla, ulicy, jednego lub kilku bloków, kamienic, wioski lub sołectwa,
2. osób i społeczności wykluczonych jak i zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym;
3. osób starszych.

Działaniami w pierwszej kolejności będą obejmowane osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie, wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

VI. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany za pomocą:

- **instrumentów środowiskowej pracy socjalnej** – działania realizowane przez pracowników socjalnych w środowisku, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- **instrumentów aktywnej integracji** – aktywizacja społeczności poprzez instrumenty aktywności społecznej, edukacyjnej oraz zdrowotnej tj. programy i projekty realizowane

w ramach Programów Europejskiego Funduszu Społecznego,

- **działań o charakterze środowiskowym** – działania mające na celu aktywizację środowiska lokalnego, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, do uczestnictwa w inicjatywach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, sportowym i kulturalnym.

VII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

1. Zintegrowanie działań instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz mieszkańców Gminy Opatów.
2. Wzrost zaangażowania środowiska lokalnego na rzecz wspierania osób i środowisk szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych.
4. Poprawa funkcjonowania osób w społeczeństwie.
5. Wzrost poczucia tożsamości oraz przynależności do danej społeczności lokalnej i współodpowiedzialności za procesy w niej zachodzące.
6. Stworzenie fizycznego miejsca, które będzie służyć ożywianiu i integracji społecznej.
7. Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy.
8. Usprawnienie przepływu i dostępu do informacji m. in. w zakresie aktywności społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.
9. Zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego poprzez udział osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszelkiego rodzaju formach aktywizacji społeczno - zawodowej.
10. Poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie.
11. Stały monitoring potrzeb środowiska społecznego.

VIII. REALIZATORZY

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przez:

1. Urząd Miasta i Gminy w Opatowie,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Powiatowy Urząd Pracy,
4. Środowiskowy Dom Samopomocy,

5. Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe,
6. Organizacje pozarządowe i kościelne,
7. Policja i Straż Miejska,
8. Lokalni przedsiębiorcy,
9. Media,
10. Służba zdrowia.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Do podstawowych źródeł finansowania działań podejmowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej należy zaliczyć:

- 1) środki własne gminy,
- 2) dotacje z budżetu państwa,
- 3) ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach PAL,
- 4) ze źródeł zewnętrznych w tym z UE w ramach nowego programu finansowania w latach 2014 - 2020

X. MINITORING I EWALUACJA

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania decyzji.

Celem bieżącego monitoringu będzie :

- 1) pomiar osiągniętego postępu w projekcie i porównywanie go z założonym planem,
- 2) wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących.

Zarówno ocena jak i ewaluacja poszczególnych projektów w ramach Programu Aktywności Lokalnej w odpowiedzi na pytanie, czy projekt osiągnął zakładane cele? Następuje każdorazowo po zakończeniu realizacji projektu w odniesieniu do zakładanych w harmonogramie rezultatów najpóźniej na koniec roku w którym projekt był realizowany.

1. Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Prowadzona będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia

rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

2. Ponadto w terminie do 31 marca każdego roku Burmistrzowi Miasta i Gminy w Opatowie będzie przedkładane sprawozdanie z realizacji Programu Aktywności Lokalnej, na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Opatowie
Jacek Cheba
mgr Jacek Cheba